

به نام خداوند جان و خرد

اختلال های هوشی و یادگیری

(نظریه و آموزش ریاضیات)

مؤلفان:

دکتر محمد عاشوری

دکتر سیده سیمه جلیل آبکنار

فهرست نویسی فیبا

سرشناسه	: عاشوری، محمد، ۱۳۵۸ -
عنوان و نام پدیدآوران	: اختلال های هوشی و یادگیری (با تأکید بر آموزش ریاضیات) // مؤلفان دکتر محمد عاشوری، دکتر سیده سمیه جلیل ایکنار.
مشخصات نشر	: تهران، رشد فرهنگ، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری	: ۱۸۴ ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۸۵۳۰-۳۲-۹
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
موضوع	: کودکان ناتوان در یادگیری -- آموزش ریاضیات
موضوع	: Learning disabled children - Education - Mathematics
رسمی	: کودکان عقب مانده -- آموزش و پرورش
موضوع	: Children with mental disabilities -- Education
موضوع	: یادگیری -- اختلالات
موضوع	: Learning disabilities
شناسه افزوده	: جلیل ایکنار، سیده سمیه، ۱۳۶۰ -
رده بندی کنگره	: ۳۱۳ الف ۱۷ ع ۱۱/۲ QA
رده بندی دیویی	: ۳۷۱/۹-۴۴
شماره کتابشناسی ملی	: ۴۵۹۷۰۱

نام کتاب: اختلال های هوشی و یادگیری (با تأکید بر آموزش ریاضیات)

مؤلف: دکتر محمد عاشوری و دکتر سیده سمیه جلیل ایکنار

ناشر: رشد فرهنگ

طراح جلد: دکتر سیده سمیه جلیل ایکنار

صفحه آرای: دکتر محمد عاشوری

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: واصف

نوبت چاپ: اول / زمستان ۱۳۹۵

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۱۸۰۰۰۰ ریال

انتشارات رشد فرهنگ

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۵۳۰-۳۲-۹

ISBN: 978-600-8530-32-9

آدرس انتشارات: تهران، خیابان مرتضوی، بعد از تقاطع جیحون، پلاک ۷۰۶

تلفن: ۶۶۸۹۰۹۷۶-۷

Email: Roshdefarhang@yahoo.com

صفحه	عنوان
۷	پیشگفتار
۹	فصل اول: اختلال های هوشی و رشدی
۹	سؤال های راهنمای مطالعه این فصل
۱۰	عقب مانده ذهنی در برابر اختلال های هوشی و رشدی
۱۳	تعریف
۱۵	تعریف انجمن ناتوانی های هوشی و رشدی آمریکا
۱۶	تعریف انجمن روان پزشکی آمریکا، ملاک های تشخیصی
۱۶	طبقه بندی اختلال های هوشی
۱۸	میزان شیوع
۱۹	علت ها
۲۰	علت های پیش از تولد
۲۶	علت های حین تولد
۲۷	علت های پس از تولد
۲۹	شناسایی
۲۹	آزمون های هوشی
۳۰	رفتار سازشی
۳۰	ویژگی های روان شناختی و رفتاری
۳۱	ارتباط نشانگان های ژنتیکی با فنوتیپ های رفتاری خاص
۳۴	ملاحظه های آموزشی
۳۵	آموزش نظامدار
۳۵	تقویت
۳۶	الگوهای ارائه خدمات، یکپارچه سازی و آموزش فراگیر
۳۶	ارزیابی رفتار سازشی
۳۸	ارزیابی کیفیت زندگی
۳۹	انطباق سازی های آزمون و ارزیابی جایگزین
۴۰	مداخله زودهنگام
۴۰	برنامه های طراحی شده دوران کودکی اولیه با هدف پیشگیری

- برنامه‌های طراحی شده دوران کودکی اولیه با هدف کمک به رشد
انتقال به بزرگسالی
مهارت‌های زندگی
اشتغال
خودتصمیم‌گیری

فصل دوم: اختلال یادگیری در ریاضی

- سؤال‌های راهنمای مطالعه این فصل
تاریخ
تعریف
علائم و نشانه‌ها
ملاک‌های تشخیص
مشکلات یادگیری در برابر اختلال‌های یادگیری
میزان شیوع
انواع
ویژگی‌ها
ویژگی‌های شناختی
ویژگی‌های روان‌شناختی
ویژگی‌های رفتاری و اجتماعی
مهم‌ترین نقاط ضعف
ناتوانی‌های همبود
سبب‌شناسی
خاستگاه سبب‌شناسی

فصل سوم: ارزیابی و شناسایی

- سؤال‌های راهنمای مطالعه این فصل
ارزیابی
انواع ابزارهای ارزیابی
آزمون‌های استاندارد
آزمون‌های غیراستاندارد
ارزیابی پیش از مدرسه
چالش‌های ارزیابی
روش‌های شناسایی
رویکرد اندازه‌گیری مبتنی بر برنامه درسی

۹۸	رویکرد پژوهش محور جایگزین
۹۹	رویکرد نمایش میان هوشمهر و پیشرفت تحصیلی
۱۰۰	رویکرد پاسخ به مداخله
۱۰۵	مداخله های پیش از ارجاع و تیم های چندرشته ای
۱۰۶	مراحل شناسایی برای آموزش ویژه
۱۰۶	ارجاع
۱۰۷	ارزیابی
۱۰۷	تعیین واجد شرایط بودن
۱۰۸	رهنمودهایی برای معلمان
۱۰۹	رهنمودهایی برای والدین
۱۱۱	فصل چهارم: نظریه ها و رویکردهای آموزشی
۱۱۱	سؤال های راهنمای مطالعه این فصل
۱۱۲	مبانی نظری تدریس و یادگیری
۱۱۳	نظریه رفتارگرایی
۱۱۳	نظریه شناخت گرایی
۱۱۴	نظریه پردازش اطلاعات
۱۱۴	نظریه اجتماعی فرهنگی
۱۱۴	رویکردهای آموزشی
۱۱۵	آموزش مستقیم
۱۱۹	آموزش شناختی راهبردی
۱۲۲	شیوه ها و فرایندهای آموزشی
۱۲۴	تحقیقات جاری
۱۲۴	آموزش مؤثر
۱۲۷	سؤال های اساسی آینده
۱۲۷	افراد بهره مند از برنامه یا شیوه آموزشی
۱۲۸	شرایط دستیابی به نتایج بهینه
۱۲۸	بهترین ارائه کنندگان آموزش
۱۳۱	فصل پنجم: برنامه ریزی آموزشی
۱۳۱	سؤال های راهنمای مطالعه این فصل
۱۳۲	برنامه ریزی آموزشی: توسعه برنامه آموزش انفرادی
۱۳۲	سطح فعلی عملکرد تحصیلی و کارکردی
۱۳۳	هدف های کلی و رفتاری

۱۳۳	گزارش‌های پیشرفت
۱۳۳	آموزش ویژه، خدمات وابسته، کمک‌ها و خدمات تکمیلی
۱۳۴	انطباق‌ها
۱۳۵	تعدیل‌ها
۱۳۵	جایابی و محیط با کمترین محدودیت
۱۳۷	هدف‌های آموزش و مداخله
۱۳۷	توجه به آسیب‌های شناختی
۱۳۹	منشاء مشکلات در ریاضی
۱۴۱	شناسش علت اساسی شکست در ریاضیات
۱۴۱	راهکارهای مناسب برای شناسش علت اساسی شکست در ریاضیات
۱۴۴	راهکارهای درسی
۱۴۴	آموزش مبتنی بر ارزش
۱۴۵	راهبردهای امرزشی و پژوهشی
۱۴۵	مهارت‌های محاسبه
۱۴۶	حل مسأله
۱۴۷	حوزه‌های دیگر ریاضیات
۱۴۹	فصل ششم: آموزش ریاضی و الگوهای تدریس
۱۴۹	سؤال‌های راهنمای مطالعه این فصل
۱۴۹	مهارت‌های پیش‌نیاز
۱۵۰	حس عدد
۱۵۱	اصول اساسی ریاضیات
۱۵۲	قواعد مربوط به عملیات اصلی ریاضی
۱۵۳	آموزش مؤثر ریاضیات
۱۵۳	راهبردهای مربوط به عملیات اصلی ریاضی
۱۵۳	جمع
۱۵۴	ضرب
۱۵۵	راهبردهای محاسبه
۱۵۹	راهبردهای حل مسأله کلامی
۱۶۳	الگوهای موفقیت‌آمیز تدریس چندمنظوره
۱۶۳	هم‌تدریسی
۱۶۵	آموزش همسالان
۱۶۵	الگوهای ارائه خدمات
۱۶۷	فهرست منابع

«به نام خداوند بخشنده و بخشایگر»

پیشگفتار

متخصصان و معلمان از طریق پژوهش و آموزش نسبت به مشکلات آموزشی و ضعف‌های یادگیری دانش‌آموزان به پیشرفت‌های قابل توجهی دست یافته‌اند. با این حال، هنوز پژوهش در حوزه مشکلات ریاضی نسبت به تحقیق در سایر حوزه‌های تحصیلی با چالش‌های بیشتری مواجه است. به نظر می‌رسد اهمیت این مسأله در حوزه کودکان با نیازهای ویژه دوچندان باشد. به بیان دیگر، ارتباط میان مشکلات ریاضی، اختلال هوشی و اختلال ریاضی مورد غفلت واقع شده است.

خوشبختانه، امروزه به منظور کمک به دانش‌آموزانی که برای یادگیری مهارت‌های اساسی ریاضی تلاش می‌کنند توجه بیشتری می‌شود تا بر ریاضیات تسلط یابند و بتوانند مسأله‌های کاربردی ریاضی را حل کنند. توجه به ریاضیات و کاربرد آن در زندگی روزمره یکی از مهم‌ترین دغدغه‌های حرفه‌ای متخصصان حوزه روان‌شناسی و آموزش است. به سخن دیگر، فراهم نمودن بستر آموزشی مناسب برای افراد اختلال هوشی یا اختلال یادگیری از رسالت‌های خطیر مربیان بصیر و متخصصان آگاه است.

کتاب حاضر که حاصل تجربه‌های حرفه‌ای و مطالعه‌ای عامی و پژوهشی مؤلفان است در شش فصل تنظیم شده است و به‌طور جامع مباحث مرتبط با اصول و روش‌های آموزش ریاضیات به دانش‌آموزان با اختلال هوشی و اختلال ریاضی را مورد بحث و بررسی قرار می‌دهد. ما به بررسی و مطالعه مباحث مربوط به اختلال هوشی و اختلال یادگیری و مشکلات ریاضی و همچنین تمایز میان آنها پرداختیم. آنچه در این راه به ما انگیزه بیشتری می‌داد، همکاری بدک دانشجویان علاقه‌مند، معلمان باانگیزه و متخصصان متعهد و همچنین ضرورت این کار بود. ضمن دلیل تصمیم گرفتیم تا به تألیف اثری بپردازیم که این مفاهیم را تفکیک کند و روابط بین آنها را که به مسأله‌های چالش‌برانگیز تبدیل شده است را هم از جهت مفاهیم نظری و هم به لحاظ کاربردی و تخصصی مشخص سازد.

این کتاب می‌تواند برای همه اساتید بصیر، کارشناسان خبره، مربیان متعهد و اولیای دلسوز دانش‌آموزان عادی، دانش‌آموزان با اختلال هوشی و دانش‌آموزان با اختلال یادگیری مفید و مؤثر واقع شود. در اینجا از زحمات ارزشمند همکاران محترم در انتشارات رشد فرهنگ تقدیر می‌شود و از استادان گرانقدر، صاحب‌نظران فهیم و دانشجویان گرامی تقاضا می‌شود با همکاری، راهنمایی و پیشنهادهای اصلاحی خود ما را در جهت غنی‌تر ساختن این اثر یاری دهند.

دکتر محمد عاشوری و دکتر سیده سمیه جلیل‌آبکنار